

skarpsindige Sammenstillinger af alt det Materiale, der kunde staffles tilveie — man veed, at det kun var fra Distrikterne, man kunde faae det, men derimod ikke fra Sjøland — og derved tilveiebragte et administrativt Apparat, saaledes som Regjeringen burde have gjort, og som den i alt Fald nu vil kunne gjøre efter den Veiledning, der er tilstede. Derved har det nu for det Første vist sig, at den Fordeling, som man dengang ganske vist maatte foretage temmelig vilkaarligt, dog har været grundet eller heldigt bevinevet; thi Skatteprocenten holder sig allevegne omkring det, man tilsigtede, nemlig 3 pCt., den er i det Hele taget lidt under og kun undtagelsesviis lidt over; i nogle enkelte Tilfælde gaaer den vel temmelig stærkt op derover, men derved er det, vel at mærke, dog aldeles ikke givet, at Fordelingsforholdet var urigtigt, fordi det jo ligger meget nær at see hen til, og jeg tvivler ikke paa, at enhver af de Herrer, der have haft med denne Sag at gjøre, vil af egen Erfaring kunne opløse Exempler derpaa, hvor høist forskjelligt Loven blev eregeret. Naar der altsaa er blevet fremhævet, at der i en Kjøbstad blev opkrævet 4 pCt. og i en anden 2½ pCt., saa kan det gjerne være, at den Sum, der er betalt af Kjøbstaden, har været meget rigtig i Forhold til det, der i det Hele skulde betales, men at Beregningen har været meget forskjellig. Ulykken er imidlertid den, at de Herrer skulle sammenligne Mangleterne ved det foreslaaede System med Mangleterne ved det tidligere, men det førstes Mangler kjende vi ikke. Den ærede sidste Taler har med en vis overbevisende Kraft paavist Mangleterne ved det tidligere System; dem har han erfaret, dem har han selv personlig kæmpet imod og søgt at overvinde og maaskee ikke engang kunnet overvinde, men de Mangler, der ville komme frem ved dette Lovforslag, kjende vi ikke, det er Hr. Et. For det Andet vilde det være aldeles utænkligt, at en Anvendelse af Contingentsystemet, som var det, der dengang var forsøgt, skulde uden alt Materiale kunne fra Først af blive rigtig. Naar man vil gjennemgaae den senere Bearbejdelse, vil man finde, at der deri allerede er rettet en meget stor Mængde netop af de Ulemper, der ere omtalte, f. Ex. det, som

den ærede sidste Taler ansøgte, at det ved den første Lovs Udgivelse ikke i rette Tid var paa-tænkt, hvilken overordentlig stor Indflydelse det vilde have, naar en stor Eiendom maaskee omfatter flere Sogne, medens Hovedeiendommen, det vil sige den, paa hvilken Eieren boer, er beliggende i et Sogn, til hvilket kun en meget ringe Deel af det hele Tilliggende hører, i hvilket Tilfælde efter den tidligere Lov den væsentligste Deel af Eiersens hele Stat faldt denne Commune tilgode osv. Disse Mangler ere altsaa for en meget stor Deel lempede, men alle disse Punkter ville naturligviis kun kunne bringes til en nogenlunde klar Ordning, naar der for det Første gives mere bestemte Regler end dem, man kunde give i Loven af 1864, hvor der deels — ogsaa i denne Henseende kan jeg ganske slutte mig til hvad den ærede sidste Taler sagde — var en meget uheldig Sammenblanding af en Hartkornsskat og en Indkomsskat, og deels ikke var givet Amtsrådene nogen egentlig Veiledning med Hensyn til, hvorledes de skulde forholde sig med det, der saaledes var fastet over paa dem, og dernæst navnlig, naar disse Regler ere bleve prøvede i Praxis. Hovedsagen er imidlertid den, at der efter min Overbeviisning fornustigviis ikke er Valget mellem Andet end et af to Systemer, nemlig enten at begynde fra neden eller fra oven; enten maae vi sige: Vi staae ligeoverfor hinanden, Staten og Individerne, og man begynder da med at styldsaette alle de enkelte Individer; men den nødvendige Consequens af dette System er, at det ene og alene maa besørge af Statens Organer, og at disse gribe igjennem med Fernhaand; det forudsætter et Apparat, som er kostbart og odiøst, og det i den Grad — det glæder mig, at her er et Punkt, hvori jeg kan være enig med min Efterfølger i 10de Kreds (Vesjen) — at det er det danske Folk meget for blødt enten til at udføre eller til at taale; eller ogsaa kommer man til det andet System, at bestemme det fra oven af, at foretage Fordelingen fra oven af, og der skal jeg kun strax gjøre opmærksom paa, at, hvis Resultatet af denne Forhandling, som Alting peger hen paa, bliver, at der opstilles en bestemt Sum, som skal tilveiebringes ved denne Skat, saa ligger deri, at den maa